

Η χριστιανική θεώρηση του δικαιώματος στο πλαίσιο της μετανεωτερικότητας

/ [Πεμπτούσια](#)

Συνεχίζοντας στην εξέταση της έννοιας του ατομικού δικαιώματος μέσα στο περιβάλλον της ύστερης νεωτερικότητας (προηγούμενο άρθρο: www.rempptousia.gr/?p=69899), η μελέτη του κ. Χρυσόστομου Χατζηλάμπρου, που εξετάζει γενικότερα τις σχέσεις μεταξύ Απεργίας Πείνας και Νηστείας, αναφέρεται στο σημερινό της απόσπασμα στις χριστιανικές προϋποθέσεις της θεώρησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Στα πλαίσια του πολιτισμού της μετανεωτερικότητας, επειδή η πολιτική και ο πολιτισμός διαμορφώνουν και καθορίζουν τον τρόπο ζωής του ανθρώπου με κριτήρια ιεράρχησης των ατομικών και κοινωνικών αναγκών τα δικαιώματα του ανθρώπου φαίνεται να «αντλούνται από τη φυσιοκεντρική εκδοχή και ερμηνεία του υπαρκτού και πραγματικού»[224] κόσμου. Έτσι, διαφαίνεται ότι αναφέρονται μόνο «στις σωματικές - ψυχολογικές ανάγκες»[225] του ανθρώπου και σχηματοποιούν τους όρους της κοινής συνύπαρξής του με τους άλλους. Μια τέτοια προσέγγιση του δικαιώματος για το Χριστιανισμό, ακυρώνει τον άνθρωπο ως πρόσωπο αγάπης και ελευθερίας. Τον απογυμνώνει αυθαίρετα από την υπαρκτική του ετερότητα και ελευθερία, γιατί βιώνει μια κοινωνία προσώπων αναγκαστικά και όχι ελεύθερα. Ο άνθρωπος καλείται σε συνύπαρξη προσώπων βασισμένη όχι στην αγάπη και αποδοχή, αλλά στην πειθάρχηση των αντιθέσεων μέσα από το συμβιβασμό των προθέσεων του.

Πηγή: <http://www.global-catholic.org/>

Για το Χριστιανισμό, το νοηματικό περιεχόμενο του ανθρώπου προσδιορίζει και την υπαρκτική του υπόσταση. Ο «άνθρωπος αντλεί την φαινομενολογική του ταυτότητα από τη φύση και την υπαρκτική του ταυτότητα από τη σχέση»[226]. Τα δικαιώματα του ανθρώπου δεν κατανοούνται ως κοσμική επιβολή, αλλά ως ένας ενεργητικός σεβασμός διαφορών και αντιθέσεων. Μια ερμηνευτική ανάλυση και δυναμική προσώπων και σχέσεων και όχι μόνο κανονιστικές προτάσεις.

Το γεγονός αυτό προϋποθέτει τη συνύπαρξη θέσεων - αντιθέσεων που πραγματώνονται μέσα στο κοινωνικό σύνολο και φανερώνουν τον τρόπο ύπαρξής του. Οι νομικές διατάξεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποκτούν νόημα και περιεχόμενο, όταν δεν επιβάλλονται, αλλά ελεύθερα και αγαπητικά αναγνωρίζονται. Ο «ρεαλισμός του προσώπου, το υπαρκτικό γεγονός της ετερότητας και ελευθερίας, εμπεριέχει τόσο τη θετική δυναμική των συγκλίσεων κοινωνίας, όσο και την αρνητική δυναμική των αποκλίσεων και διαφορών, των αντίθετων σχέσεων»[227].

Για τον ορθόδοξο Χριστιανισμό, η κατ' εικόνα Θεού δημιουργία του ανθρώπου παρέχει την υποκειμενική δυνατότητα επιλογής του τρόπου συσχέτισης που επιθυμεί το κάθε πρόσωπο ελεύθερα να διαμορφώνει με τα άλλα πρόσωπα. Κάθε νομική οριοθέτηση των πράξεων και των ατομικών ενεργημάτων του, για να

επιτευχθεί η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποτελεί μεγάλη αντίφαση. Η ανάδειξη και η διασφάλιση της «ετερότητας - ελευθερίας κάθε ανθρώπινου υποκειμένου»[228] δεν μπορεί να είναι νομική, αλλά υπαρκτική. Η ελευθερία του προσώπου γίνεται πραγματική, όταν η αποδοχή της διαφορετικότητας γίνεται ελεύθερα. Όταν τα ανθρώπινα δικαιώματα απολυτοποιούνται λειτουργούν ως ένα «σύστημα κριτηρίων διαστολής του δίκαιου από τον μη - δίκαιο τρόπο»[229] μια σχέσης.

Κάτι τέτοιο, όμως, φαίνεται να αναιρεί την ελευθερία συσχέτισης και λειτουργεί περισσότερο ως προτεραιότητα ανάγκης για την ομαλή κοινωνική συμβίωση των προσώπων. Ο άνθρωπος, ως εικόνα της Εικόνας του Θεού έχει το βασικότερο ανθρώπινο δικαίωμα, το οποίο σε καμιά ανθρώπινη διακήρυξη δικαιωμάτων δεν αναφέρεται: να αγαπήσει ελεύθερα και να αγαπηθεί[230]. Ένα δικαίωμα που το λαμβάνει από τον ίδιο το Δημιουργό του. Η στάση της ζωής του ανθρώπου νοηματοδοτείται όχι από την οργή, αλλά από την αγάπη προς όλους ακόμη και σε αυτούς που τον αδικούν[231]. Αντλείται από την αγάπη του Θεού που ξεπερνά τα ανθρώπινα μέτρα και όρια, αλλά δεν είναι μακριά από τον άνθρωπο.

[Συνεχίζεται]

[224]Πρβλ. ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΡΑ, ό. π., σελ. 65.

[225]Πρβλ. στο ίδιο, σελ. 66.

[226]Πρβλ. στο ίδιο, σελ. 202.

[227]Πρβλ. στο ίδιο, σελ. 203.

[228]Πρβλ. στο ίδιο, σελ. 31.

[229]Πρβλ. στο ίδιο, σελ. 33.

[230]Βλ. ΑΝ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΥ, ό. π., σελ. 84.

[231]Βλ. ΘΑΝ. Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, *Κοινωνική δικαιοσύνη και ορθόδοξη Θεολογία. Μια προκήρυξη*. Αθήνα 2001, σελ. 25.